

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szög 1 frtet közöltnék.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

SÁTORALJA

Zemplénumegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlések az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Sárospatak, Kővárosi utca 17. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmatlan leveleket nem jövednek el.

Nyitár minden sora 20 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

Virrad.

III.

2. Mi a sertéshús, szalonna, zsír és sónak szabad kereskedhetőségéről való 1835. évben történt lemondást és a közbirtokosság által leendő kibérlése mellett való hasznosítását, az ez által bejövendő árendának a 300,000 frtos örökvltságra fordítását illeti, tisztába kell jönni az akkori körülményekkel.

Az elibertatio következtében a földes uraságtól felszabadult úrbéri földek és a határ nagy részének megvitatás által a két városi közönség és lakosság a 3000 holdnyi postfuudualis földek és rétek kihatása és felosztása után az egész közlegelőt és közerdőt mérsékelt fizetés mellett használta; minden sárospataki lakos a közlegelőre annyi lovat, szarvasmarhát, tinót, sertést hajthatott, a mennyiért a mérsékelt legeltetési díjat a közbirtokossági közös pénztárhoz befizetni hajlandó volt; így volt a makoltatással is. Ezen úton a lakosság jutányosan jött zsiradékjához és ezért eltérte a sónak megszorított kereskedését is, mindezek egyenértékét feltalálván a szabad legeltetésben.

Így folyt ezen gyakorlat egész a commassatio kereszttulviteléig körülbelül 1871. évig, a mikor a közbirtokosok maguk között az örökvltság útján megszerzett úrbéri és nem úrbéri határt felosztván, a közös legeltetést megszüntették, a nem közbirtokos birtokosok és a lakosság a közös legeltetéstől kizorítottak; azonban a sertéshús-, szalonna-,

zsir- és sókereskedés továbbra is az egész lakosság megadóztatásával kibéreltetett, azon az 1835. évi lemondási okmányban kinyilvánított czélból, hogy az egyesekre kevesebb fizetés essék.

1836: VI. t.-cz. 7. és az 1840: VII. t.-cz. 4. §. alapján a boltnyitástól a törvényekben megszabott taksákat szedni a földesúri igazakhoz tartozott; e szerint a só-elárúsító bolti helyiségektől is, ebből azonban nem következethető, hogy a kincstári só-egyedárúság javára törvényeinkben is meghatározott sóárakon felül a sót magasb árban kiárúsítani szabad volna, a mi csak Sárospatakon divatozik, hogy a közbirtokosság bérlői a sónak félkilogrammját 7 krajczáron árulni merészkednek, hogy ezen legnélkülözhetetlenebb monopolizált fogyasztási cikk árának önkényes és teljesen jogosulatlan feleslegisége által a fogyasztó közönségben elődsiedjenek.

Az 1868. XI. t.-cz. 7. §. határozottan megegedi, hogy „Mindenkinek jogában állandó nemcsak saját szükségére, hanem az ország határain belül üzendő kereskedés végett is, a termelési vagy eladási helyeken való raktárok akármelyikében sót vásárolni”: az 1871. 53. t.-cz. 1—5. §§. szerint az 1848. IX. t.-cz. által az úrbéri kapcsolatból eredő és származtatott földesúri jogok és kötelezettségek meglettek szüntetve, e szerint a boltbérzedés is, és így a sónak bizonyos bérelt boltokban való árulási jog is. És tekintettel az e városban keresztül vitt tagosításra és ez által a nagy közönségnek a gyakorlatban volt szabad legeltetés elvonására, per esetében az ítélő bíró

az igazságos méltányosság és a szabad kereskedelem elvei alapján ezen 1871. 53. t.-czik 85. §-át többé mérvadóknak nem tartotta volna. Az élesztő egyed-árúsíthatásának földesúri jogát azonban törvényeinkben fel sem találhatni.

Mindezek szerint a sárospataki nem közbirtokos nagy közönség jogosan és nehéz szívvel szemére lobbantathja és a nem polgártárshoz illő önzést méltán megróvhatja, hogy a közbirtokos polgártársak a birtokos bár, de nem közbirtokos honoratiorok, kereskedők, iparosok és a népből álló 4000 számot túlhaladó lakos fillérei által sok ezer holdnyi birtokot és értékes jogokat nem ártallottak maguknak 24 éven át megfizettetni!

Az 1848. évi törvények által megszüntetett úrbériség és földesúri jogok az 1871: 53. t.-cz. szabványai szerint részletezve és be lévén szüntetve, ezen felül az 1868. április 18-ról kell a sárospataki birtokrendezési és tagosítási perben hozott elsőbírósi ítélet II. 6. b) pontja által is folyó év április hó 1-én felszabadulván, — és így a sertéshús, szalonna, zsír, só, malomkő-bánya-, malomkő gyártási, téglá- és cserépegetési jogok, az építkezési és fazékkészítési, kő- és földanyagtólí díj szedhetési jogok, a boltnyitás engedélyezési (?) és boltzedési jogok, nem különben a kizárólagos mészárszéki-, a vízi- és szárazalmi jog, ezen naptól fogva a fennálló szabad ipar és szabad kereskedelmi törvények módzatai szerint Sárospatak városában is szabadon gyakorolható.

TÁRCAZÁ

Hosdáthi Ágnes.

— A „Sátoralja” eredeti tárczája. —

... Már az árvaházban, a hol fölnevelték, kitűnt a társai közül éles, gyors eszével, és azzal a törhetetlen, makacs büszkeséggel, a mi annyiszor hozta az apáczákkal ellentétbe. A lilaszallagos, hamuszínű árva-egyenruhát olyan méltósággal hordta, mintha fejedelmi bibor szegélyezné vállát; s ha a fejedelemasszony a keresztényi alázatosságról példalózdott neki, az járt a fejében, hogy könnyű a fejedelemasszonynak alázatostokdni, mert az apját Proházska Vendelinnek hívták és cseh muzsikuss volt; — ő ellenben néhai való Hosdáthi Dénesnek, az utolsó hunyadi vajdának legvégső hajtása... És az árvaház halótermének kopott, zöld függőyei mögül sötét éjszakák idején fényes, tarka gondolatok szállottak el a hunyadi hegyek alá; és az utolsó Hosdáthi-ivadék gondolatai sokszor jártak meg az oláh havasoknál: alját: elmerengve a régi ósók letűnt dicsőségén.

Sajátságos változatosan ment keresztül az évek folyamán ez a leány. Mikor anyai nagybátyja — egy istenfélő falusi plebanos — behozta az árvaházba, vékonyosontú, szögletes kölyök-leányka volt. Sápát, sovány arcából csak nagy fekete szemei mutattak életet. A bennük ülő izzó fényvel; s vékony, piros ajkainak merev összeszorítása sejtette az erőt és akaratosságot, a mely benne lakott. Sűrű, göndör fekete haja örökösen boglya volt, nem túrva a fésült; és még szemelőtlőbb tette az arc fénytelenül sápadt voltát. Mozdulatai hevesek, sőt sokszor erőszakosak: kedélye pedig komor, magába zárkózott, s nagyon ingerlékeny. Nem túrta a társak apró, bosszantó tréfáit; s hideg, mozdulatlan maradt az apáczák gyakran hangoztatott feddő szavaira. Az volt a vélemény róla, hogy rosszhajlamú gyermek...

És ebből a kőcsoz, ideges gyermekből, a ki majdnem csenevész volt, — mire följutott a praeparandiába, — gyönyörűséges szép hajadon fejlett ki. Termete magas, arca szabályos, szép; szemei eszesek Sápatsága átment valami matt, kereol-barna színbe; haja engedelmessé vált, s apró, göndör karikákban övezte homlokát. Járásuközben szinte hallani engedte formás cipőinek ropogását; és mozdulatai telve voltak bájjal, fenséggel. Hangja pedig valami

tüneményes, mélyen csengő hang volt, mintha valahol a hatodik szobában megütnének halak, lágyan egy zongora-billyentyűt.

Mindig első tanulója volt az intézetnek; és megtudta magának nyerni a lányok szeretetét. Olyan leereszkedő, méltósággal teljes modora volt, a mely nem engedte ugyan meg a bizalmaskodást, de szeretetre késztetett mindenkit. Csak büszkesége maradt meg a gyermeksege idejéből; vagy tán még nagyobb lett? ... Az apáczák korholták is érte sokszor, s ez még makacsabba tette. A fejedelemasszony reá is szólt egyszer:

— Szerencsétlen leszel Agnes, egész életedben. Büszke, sőt gögös vagy, a ki előtt az áll, hogy úri házak nevelője légy, a hol büszkeséged sok keeser pillanatnak lesz az okozója!

A leány hidegen, bizonyos tudással mondta vissza;

— Úr megbecsüli az urat! ...

Az árvaház évzáró vizálati alkalmával nagy kitűntetés érte az intézetet. Borbála főhercegnasszony jelent meg a vizálaton; magával hozva leányát: az apró, alig négy esztendő Hedvig főhercegnőt... A növendékek a „Szép

A leélt 60 esztendei nyugtnek elenyőzész napját méltó volna valláskülönbőség nélkül hála- és örömtünepként megünnepelni, hogy a Mindentudó valahára megadta élni ezen jobb sorsra érdemes város nem szerencsés nem-közbirtokos közönségének, hogy a közbirtokosság mostoha atyasa alól felszabadult.

Es most munkára polgártársak, mert virrad.

Gleviczky Sándor.

VEGYES HIREK.

Személyi hír. Buday Zádor, a földmivelésügyi m. kir. minisztériumban lévő országos vízépítészeti és talajjavítási hivatal III. ügyosztályában alkalmazott kerületi felügyelő, folyó hó 6-án S.-a-Ujhelyben időzött s az alkalommal Pataky Miklós, városi főjegyző vendége volt.

Ovodakötelesek összeírása. A vallás és közoktatási minisztérium felhívja a vármegye közig. bizottságot, hogy az ovodakötelesek összeírásánál a lehető legazigorubb ellenőrzést gyakorolja, mivel a községi előjárók sok esetben elmulasztották a gondozás hiányát feltüntetni ott, hol megállapítható lett volna és hogy a hol szükséges, mondja ki a kisdedovoda, állandó menhely vagy nyári menedékház felállításának kötelezettségét és gondoskodjék határozata pontos végrehajtásáról. Ennek folytán a miniszterirendelet azon utasítással adatott tudtára a járási főszolgabíróknak, hogy a községi előjáróságát szigorúan kötelezze az ovodakötelesek pontos összeírására és a gondozás hiányának feltüntetésére.

Sztrapkó közseg megyeháza. A s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatóság által 33 ft 60 kr házáddal és 10 ft 80 kr áit. jöv. pótdadóval lett megróva. Ezen kivétel ellen a vármegye tisztí főügyésze felelősséget adott be, minek következtében a közig. bizottság a p. ü. igazgatóság kivételét megsemmisítette; mert az egyenes adótörvény VII fej. 74-ik §-ának e) és g) pontjai szerint a vármegyeközség és törvényhatósági helyiségek állandó adómentességel bírnak.

Fegyelmi ügy. Sztankay Béla bodrogolási körjegyző fegyelmi ügyében, a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányja, az alispán I. fokú határozatát helyben hagyta.

Népmozgalmi adatok. A vármegye alispánja megkereste a lakószéket, hogy e var-

megye lakossága emlékedésének megállapítása céljából, a helügyminiszter által beküldött kimutatásokat kitöltve, hozzá mielőbb terjeszszék be.

Sárospatak város előjárósága. herczeg Windisch Graetz Lajost, házasságának 25 évesfordulója alkalmából üdvözölte, mire a herczeg a következőleg válaszolt: Tekintetes főbíró úr! Örömmel vettem, Sárospatak város előjáróságának házasságom 25 évesfordulója alkalmával kifejezett üdvökvánatait. Jól esik a megemlékezés, fogadják hát érte mely köszönetemet! Viszonyásul a mint eddig városunk érdekében szívesen megtettem, minden lehető, úgy jövőre sem szünöm meg, annak javát és felvirágzását legjobb tehetségem szerint előmozdítani. Hazafiúi üdvözléttel, Sárospatakon, 1895 február 3-án. Hg Windisch Graetz Lajos.

Országos vásár. A s.-a.-ujhelyi Apollónia vásár február 4. és 5-én tartott meg. A vásár közepesen mondható. Állatfelajlás bőven eszközöltetett, de a kereslet inkább a fiatal lovakra irányult. Termény kevés hozott a piacra. Csirkefogókból néhány a fogdába került.

F. é. feb. 15. és 16. napján Sárospatakon, a városházánál Barthos József központi főszolgabíró elnöke alatt, a nyomasztó gazdasági, további fenntartása érdekében, az új mezei rendőri törvény intézkedései alapján a csoportbirtokosságok között közgyűlés fog tartatni.

Esküvő. Galambos Ödön cigizandi körjegyző a napokban esküdtöt örök hűséget Pál Lajos kir.-helmezi ügyvéd kedves leányának Margitnak.

Sárospatak virilitájai: Népbank, mint Szövetkezet, herczeg Windisch-Graetz Lajos. Közbirtokosság, mint földesúri testület, id. dr. Lengyel Endre, dr. Lácay László, Schwarcz Ferencz, Szekeérák Kálmán, Meczner Gyula, Ref. főiskola, Goldblatt Lázár, Vass Imre, Vég Berta, Búza János, Kovamalomkögyár részvénytársaság, Bogyay Zsigmond, özv. Riek Gusztávné, ifj. Wohl Aron, Reform. egyház, Gortvay Bertalan, Bálint Dezso.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Meszaros István hononnai kir. járásbíróági és Balpaty József eperjesi kir. törvényszéki aljegyzőket a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszékhez jegyzőkké; Demjén Zoltán s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot pedig a hononnai kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki.

A sárospataki ev. ref. egyházi enekar f. hó 2-án egy minden tekintetben jól sikerült táncmulatságot rendezett a városháza — ilyen alkalmakkor egyedül igénybe vehető — termében. A tiszta jövedelem, mely az egylet alap-tökéjének gyarapítására fordítatik, 80 forint

lett. — A városházának „bálterme” ez alkalommal úgy tűnt fel, mintha érszakkal azt akarta volna bebizonyítani, hogy Sárospatakon a társadalom osztályai között nincsenek ledönt-hetetlen válaszfalak! A mi társadalmunk legintelligensebb eleme is szívesen elmulat a társadalom többi osztályának tagjaival és tagjai között. Vajha minden terep tényleg is így volna. Azok, kik ez alkalommal félretettek előítéleteiket, szép dolgot cselekedtek a mis-siójukat mulatva teljesítették. A mulató közön-ség egy része éjfélkor távozott s a másik fészteren jó kedve reggelig kitartott.

Az elkeresztelési szabályrendelet elleni kihágásokról a járási hatóságoknál vezetett nyilvántartási és penztári naplók heterjesztése elrendeltetett.

A hononnai polgári és kereskedelmi közep-iskola ifjusága önképző-, dalos- és zeneköre f. hó 2-án sikerült hangversenyt rendezett. A hang-verseny minden pontja kiváló precizitással adatott elő, a mi a faradhatlan buzgalom Ugray Lajos tanár érdeme. Tiszta jövedelem körül-belül 200 ft volt. A hangversenyt reggeli 5 óráig tartó táncmulatság fejezte be, melyen a négyeseket 70 pár táncolta.

A bodrogkeresztúri önkéntes tűzoltó-egy-let 1895. évi február hó 9-én Dudás János szalldója nagytermében táncmulatságot ren-dez. Belepti díj személyenként 1 ft. család-jegyző 2 ft.

A sárospataki népbank mint szövetkezet-nek az 1894. évben tiszta jövedelme 20,806 ft 52 kr volt. Ezen összeget a következőleg osztja meg: 1. az alapszabály szerinti jutá-lekokra 15% = 3120 ft 97 kr; meg pedig: a) az igazgatóság jutaléka 5% = 1040.30 b) a felügy. biz. 2% = 416.12 c) a tartalékalap 3 1/2% = 728.21 d) a tisztv. nyugd.-alap 4% = 832.24 e) a jötekményezelők 1 1/2% = 104.10 2. 1774 db állandó alaprészjegy utáni kamat osztalékra 6 ft-talval = 10,644 ft; 3. 998 db nem állandó részjegy utáni kamat-osztalékra 5 ft-talval 4990 ft; 4. Törzsbetétek utáni 4 1/2% kamatokra 819.91; 5. Igazgatósági elnök tiszteletdíjára 600 ft; 6. Intézeti tisztviselők s hivatalosok jutalmazására 410 ft; 7. Az 1895. évi jövedelmi számla javára átvetendőt maradvány 221 ft 64 kr. Összesen 20,806 ft 52 kr.

A cigizandi notaria. Lapunk egyik szám-ban említettük, hogy a cigizandi jegyzőválasztás ellen felelősséget adott be, minek következtében a helügyminiszter a felelősséget rendelt el. Mint lapunkat február 3-iki kelettel értesítik,

nap virradt fel máma rank” enekkel fogadtak a fenséges asszonyt; a fejedelemsasszony pedig mely meghajlással ültette a csokoládészin-bar-szony karszékre a magas vendéget. Egyideig azoraközöttan hallgatta a feleleteket, azután egy azavaiatot szeretett volna hallani.

Agnest hívták elő. A leány egyszerű, hamu-szin ruhában jelent meg a pódiumon, s egy mely meghajlás után elkezdte azavaiát a „Te-temre hívast” Hangja ezkerféle vibráción ment át, mindenki-ben érzést kelte; és mindenki szinte ott érezte magát a Bárczi Benő kopor-sója mellett. Roppant hatást ért el, és mielőtt a fenséges asszony elmondhatta volna nagy meglepedését, a kis Hedvig főhercegnő oda-futott hozzá, s a szürke szoknyát átkarolva, könnyes szemekkel nézett föl Agnesre, megha-tottan, s gyermekeas öndatálansággal sutto-gva: — Schöne Tanti, achöne!

Az a két erőtlen gyermekkar fölemelte Agnest. A fenséges asszony — információkat szerezve be róla — a kis főhercegnőt biza-godjaira. A hunyadvármegyei archivum poros állványairól előszedték a mállott fölionsokat; és mikor constatálva lett, hogy a Hosdathiak egy tényleg kitűnő nemzetség, a legutolsó Hosdathi-sarj bevonult a főhercegi palotába.

A szertartásos, hideg légkörbe hamar bele-élté magát: megfelelt a temperamen-tumának. Bátran, biztosan mozgott a fényes termekben, s az udvari cseledek előtt nagy tekintélyre jutott. Volt a modorában valami hideg, tartó-zkodó vonás, a mit Borbála főhercegasasszony is megbánult néha néha, — a főhercegi házak elmaradhatatlan személyzete pedig fölöttébb respektált. Csak a kis főhercegnő látta nevetés, mosolygós gyermeknek, — ép olyan-ak mint 3, — a ki el tudott játszani, nevet-

gélni nagy idők hosszaig; s a kit épen ezert egészen a rajongásig szeretett. Ez a szeretet telte erőssé, biztosra a pozícióját.

Különbben lelkeben nem volt meg az össz-hang, A jövőjét, élete célját illetőleg nem volt tisztában magával: s valami homályos, megnevezhetetlen érzés szongott lelkeben. Néha, visszaemlékezve az árva-ház szaraz falaira, meglegedett volt, mert kiemelkedett a keserves arvasorból, máskor pedig a hunyadi vajdák hajdan erős dicsőségén jártatta az eszet, és elszomorodott, hogy a fejedelmi ivadéknak tanítónoi oklevel adta meg a főhercegi ter-mekbe a belepő jegyet.

Ez időtájjban történt, hogy bemutatták Regi-nald főhercegnék, a kis Hedvig főhercegnő nagybátyjának. A fiatal, még csak örnagy-korban lévő főherceg szíves volt és leeresz-kező. Beült a tanuló szobába, és végig hall-gatta a kis hugának földrajzi leczkéjét. Közbe beszélgettet a nevelővel.

Szépnek, kivanatosnak találta Agnest, és imponálónak. Tetszett neki a komoly, tekintélyes modor, a melylyel oktatott: és ingerelte az a tiszteletteljes forma mellett is erélyes, okos viselkedés, a melylyel a leány kitért a magas helyről jövő széptevések elől.

Es jó tanítónéknak kellett lennie Agnesnek, mert Reginald főherceg arra a meggyőződésre jutott, hogy neki tulajdonképen nagy hajlan-dósága van a paedagógiára. Gyakran jart fel a kis fenséges leczkéire, és gyakran zavarta meg a tanítást, egy-egy megjegyzéssel, a mi bár a paedagógiára vonatkozott, mégis lázba borította a Hosdathi Agnes kreol-barna arcát. (Melles-leg mondva: a főhercegből senki sem jóslott volna soha paedagógust, sőt már azóta udvari tanácsosokká és tabornokokká lett nevelői haj-

dan gyakran voltak kétségbeesve azon a szu-verén megvetésen, a melylyel a fiatal főher-ceg mindenféle nyomtatvánnyal szemben vis-sellett.)

Néha bennült köztük Borbála főhercegasasszony is: majd átmentek a fenséges asszony kedvelt szalonjába. Hosszu, örökbatelt esték voltak, a mikor megszünt a fész, az ettikett s egy apró mozaikszalkat körülülve elbeszél-gettek épen úgy, akár csak valamelyik bécsi nagykereskedő szalonjában.

A főherceg bécsi pletykákat talált fel, pikáns, malicziózus sauce-ban: Agnes pedig a népelet-ről beszélt. Lefestette az árva-háznak egyhangú, szomorú életét, és beszélt a küzdelmekről, melyek csalódást eredményeznek a legtöbb esetben.

A főherceg egyszer megkérdezte tőle: — Hogy tanult meg ilyen tökéletesen németül, kiasszony? En, úgy tudom, a magy-arok nehezen tanulnak meg idegen nyelvet, és különösen a németet.

— Az erős akaratu magyarok könnyen — Fenség — mindegyiket, a németet is. Ha erősen, lankadás nélkül akar valamit az ember: siker-ülni szokott.

— Ah! milyen az az erős akarat? En nem öamerem eddig.

A leány nevetett — Fenség, vannak hely-zetek, a melyekben nem szükséges akarat a vágyak teljesedéséhez.

— Gondolja, hogy az én helyzetem ilyen? — mosolygott a főherceg.

— Tudom. Vágyak csak emberekkel szem-ben keletkeznek, s azok nem Fenségteknek nehezítik meg a vágyak teljesését.

Mikor a leány tanóra kezdetén kiment, a főherceg odafordult a fenséges asszonyhoz:

a szolgabíró a vizsgálatot foganatosította és az iratokat az alispánhoz beterveztette. A kihallgatás eredménye az, hogy: se látam, se hallottam, se ott nem voltam, a hol a felfolyamodásbeli "tényállások történtek vagy történhetek." Ezek és azok után helyre áll a béke és nyugalom Czigándon.

Tánczestély. A s.-a.-ujhelyi izr. négyelet által a városi színház termébe 1895. évi február hó 17-ik napján jótékonyczulú zártkörű tánczestélyt rendeztetik. A meghívók már szétküldtek s a rendező bizottság nevében aláírták: dr. Kellner Soma titkár, Lenkey Mihály névpénztárnok, Teich Zsigmondné elnök. Kezdeté 8 órakor. Személy-jegz 2 frt. család-jegz 3 frt. oldal-páholy 5 frt. közéj-páholy 6 frt. Páholy-jegyek dr. Kellner Soma úrnál válthatók. A mulatságon szabad buffet lesz. Felülfizetések a jótékonyczulú iránt való tekintetből köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Belépti-jegyek csak a meghívó előmutatása mellett szolgáltatnak ki.

Árvédelmi intézkedések. A Bodrogközi Tiszaszabályozó Társulat az árvédelmi rendelkezésekre vonatkozó intézkedéséről az alispánhoz kimerítő jelentést tevén, a Társulat jelentése és megkeresése folytán, árvíz-veszély esetén, a Társulati töltekéi védelmünkre a közigazgatási tisztviselők kirendelése iránt az alispán következőleg intézkedett: Csaptól Karádig terjedő tiszai vonalnak Csaptól Czigándig vonuló szakaszára Pilissy László, Czigándtól a Bereczki határig terjedő szakaszra Jelenek Gyula bodrogközi járási szolgabírák; 2. A vizi keresztöltéstől Vajdácskájig terjedő vonalra Barthos József s.-a.-ujhelyi fősolgabíró; 3. Vajdácskától Csapig terjedő hodrog, latorcazi és tiszai védelmünkre Bencsik István bodrogközi fősolgabíró rendelettek ki, és felhívták, hogy árvíz-veszély esetében a vízjogi törvény 150. §-ában megszabott feladataikat a védelemnél kötelességszerűleg és a lehető buzgalommal teljesítsék. Ezen hírvélnek kapcsolatban megemlítjük, hogy a felső hodrogi vizszabályozó- és alsószabolecai tiszai ármentesítő-Társulatok részéről, a közérő beosztására vonatkozó jelentéseikben, a közigazgatási tisztviselőknél a védelmünkre leendő beosztása iránt előterjesztés nem tétetett.

Iparvasút. A kereskedelmi miniszter a Tarczal község határában nyitandó állami kőbánya és közútelep céljaira, a m. kir. államvasútnak Debreczen—szerencsi vonalából elágazólag tervezett iparvasútnak közigazgatási bejárását elrendelte. Mint lapunkat Szerencséről értesítik, a közigazgatási bejárás és a helyszíni szemle megtartásának határdejéül f. évi feb-

ruár 12-ik napján délelőtti 10 órája füzett ki a m. kir. államvasúti és hajózási felügyelőség által. A vármegyét ezen szemlén Thuránszky László aljegyző és Füzessegy Ödön fősolgabíró fogják képviselni.

Panasz. Dr. Kelemen Ámin homonnai lakos ügyvéd Zoboróvszky Kornél körjegyző ellen, több rendbeli panaszt adott be az alispánhoz és a fegyelmi eljárás elrendelését kérte ellenebe. Az alispán a panaszos kérvényben felhozott alapján az előzetes vizsgálatot elrendelte s annak foganatosításával a sztropkói járás fősolgabíráját bízta meg. A panaszos kérvény egész terjedelmében előttünk fekszik, az abban foglaltakra azonban csak akkor térünk rá, ha az előzetes vizsgálat befejezést nyert; mert programunkhoz ragaszkodva, egyoldalú informatóra valakit, köztisztviselőt elítélni, vagy felelte pálcázt törni, bűnnek tartunk.

A főpénztárnok ovadéka. Klein Tivadar vármegyei főpénztárnok, tisztí fizetésének megfelelő ovadékat, két darab, összesen 1400 frt-rol szóló s.-a.-ujhelyi takarékpénztári betéti könyvecskében tette le a vármegye pénztárába. Minthogy azonban az 1890. évi belügyminiszteri körrendelet szerint az ovadékok kezelésével a kir. adóhivatalok bízattak meg, a főpénztárnok jelentésére az alispán a két betéti könyvecskét a s.-a.-ujhelyi kir. adóhivatalba beutaltatta, és a betéti kamatok felvehetősére a főpénztárnokot feljogosította.

Bazárt templom. A s.-a.-ujhelyi gör. katolikus templomának boltíves mennyezete, a patrónus gróf Wallis Gyuláné, szül. Somogyi Ilona grófnő kérelmére, Szunyogh Dezső műszaki tanácsos által megvizsgáltatván, roskadozó állapotánál fogva életveszélyesnek találtott. Ambrózy Nándor ügyvéd a jó- és igaz lelkű grófnő jogi képviselője, ennek következtében a templom bezárását kérte, mit a hatóság el is rendelt. Miután a gör. katolikusok és által templomukból kizsorították. Lévy Imre a kegyes tanítóbizék tartományi főnöke. Firczak Gyula munkácsi megyés püspök közbenjárására megengedte, hogy a gör. katolikusok mindaddig, míg templomuk kiépül, az istentiszteleteket az ottani tarsház templomában tarthassák.

Műtárgyak helyreállítása. A homonnai járás fősolgabírája jelentést tett, hogy az Udva-Jablonkai vicinális úton a 3. és 5. számú hidakon a közlekedés életveszélyes. Az alispán az utipénztárból a kérdéses útvonal fenntartásához csoportosítandó érdekeltégg által megterítendő költségen képen, a hidak helyreállítására 300 forintot utalványozott ki. Mint Homonnáról írják, a két hidnak házilag lenndó kiépí-

tésével s az érdekeltégek megállapításáról, nem különben az előbb említett 300 frt kölcsönnek az érdekeltégtől való behajtásával a jelentést tevő fősolgabíró bízott meg.

Az újoncz hadkötelesek elővezetése. Marlapunk szerkesztését bezártuk, midőn egy barátunktól, Budapestről a következő sorokat vesszük: „Tisztelt szerkesztő úr! Matolay Ptele alispán urunk — megengedi, hogy még magaménak nevezzem, mert még nem vagyok azon helyzetben, hogy Zemplénvármegye kötelékéből kikebelezhettem volna magamat — egy indítványom lépett fel a közigazgatási bizottság előtt, hogy az újonczállításra felhívott hadkötelesek elővezetése ne — mint eddig — az egész sorozójárasra nézve a korosztályok és a sorszám rendje szerint, hanem községenként, a korosztályok rendje szerint eszközöltessék. Szeretett alispánunk indítványa határozati erore emeltetett és felterjesztetett a honvédelmi miniszterhez. A honvédelmi miniszter közölte az indítványt a közös hadügyminiszterrel s ez utóbbinak beleegyezésével a következő leirattal intézte a vármegye közönségéhez: A közös hadügyminiszter úrral egyetértőleg ezennel megengedem és elrendelem, hogy az újonczállításra felhívott hadkötelesek elővezetése ne — mint eddig — az egész sorozójárasra nézve a korosztályok és sorszám rendje szerint, hanem egyelőre, kísérlethelyen csupán Zemplénvármegye területére nézve, községenként és az egyes községekben belül a korosztályok és a sorszám rendje szerint eszközöltessék. Ennek folytán — hogy egyrésztől az ezen intézkedés alapjául szolgáló főcél, t. i. a hadkötelesek és a községi előjárak idejének és költségeinek lehető kimélete tényleg eléréssék s másrészt a sorozás menefében ennek daczára fennakadás ne történjék és mindennemű zavaroknak eleje vetéssék — mint különösen szem előtt tartandókat, a következők emelem ki és rendelem el: a járási tisztviselők a községi összeírásai lajstromokat a sorshúzási és állítási lajstromok alapján, a sorozójárasbeli mindegyik nagy községre és minden körjegyzőségre, illetve az ahhoz tartozó kis községre nézve, külön-külön elkészítik a kellő számú példányokban idecsatolt minta alakjában a sorozásra felhívott hadkötelesekről községenkénti elővezetéshez szükséges névlajstromokat s mihelyt a megállapított és általában is jóváhagyott újonczozási útazási és működési tervetzel velők közöltetik, egyfelől ezen tervetzel alapján, másfelől a községenkénti névlajstromokban összeírt és a sorozáshoz felhívott állításkötelesek számához képest — kellően számításba veve a tényleg megjelenőket és a távol maradókat — az

— Sajnátsagos leány. Szegény, árvaház-neveltje, s a látköre mégis széles, sokat felölölő; a modora pedig határozottan olyan, a milyet árvaházban tanulni nem lehet. Vőre van hozzá. . . Egy kis elgondolkodás után hozzatette: ha gyermekem lenne, én is vele neveltetném. . .

A főherczegasszony mosolygott — Elhiszem Reginald, csak azt nem tudom: a gyermek tanulna-e tőle, vagy a papa? mit gondolt? . . . Reginald nem gondolt semmire, mert azt az erős akaratot próbálta elképzelni, a mivel mindent lehet. Furcsa valami az?

Később bement búcsúzt vonni a kis főherczegnőtől. Mikor Agnestől búcsúzott, mélyen erősen nezett a leány szemé közé, s halkán kérdezte meg: — Mit gondolt kisasszony, meg tudnék én „akarni” tanulni? — A leány vére az arczába eszókótt, és ellepte bőrét. A főherczegnek nézésében volt valami olyan, a milyhenhez Agnes nem volt szokva, és a hogyan még nem mert ránézni senki. Felpezegett benne a Hosdathiak sűrű, meleg vére, és kitért a felelet elől. — Fenségednek, ha lehetőre vágyik, nem kell akarnia; ha lehetetlen gondol elérni, nem lehet akarni. . . Míg az udvari kocsi párnáján ült a főherczeg, azon toprenkedett: milyen lehet az az erős akarat, a melynek nincs lehetetlen dolog; és milyen lehet az a lehetőség, a mely megőrzi az erős akaratot? . . . Utóljára is abban állapodott meg, hogy „az ördög tud elmenni a közönséges emberek eszjárásán!” . . . Egyszer a parkban lelte Agnest, tanítványával. — Mit csinálnak? — A főherczegnőt tanítom a virágok neveire, Fenség.

— Ösméri mind őket? — Igen: szeretem a virágokat. . . A főherczeg összeszedte minden latin tudományát: — Hja: similis simili gaudet. . . Agnes elpirult. — Van egy magyar közmondás — Fenség — a melyik azt mondja, hogy minden hasonlat sántít. — No tessék! — nevetett a főherczeg — már invalidus vagyok. A hasonlataim legalább azok s azok az enyéimék. Különböten tud latinul? — Ennyit értek. — Veszedelmesen sokat tud. — konstatalta a fenséges úr mély meggyőződéssel. — És mégis gyöngye vagyok — felelte Agnes lángbaborult arczal.

Mikor a lépcsőházhoz értek, a főherczeg az Agnes búcsúsóra nyújtott kezét megesokolta. A leány lehetetlen zavarba jött, Hedvig főherczegnő pedig egyenesen befutott a mamájához. . . Az erre következők napok alatt történt, hogy a birodalmi székvarosban sokat beszéltek egy keleti expedicióról, a melyet Reginald főherczegnek kell vezetnie; Hosdathi Agnes pedig ajánlatot kapott a fenséges asszonytól, hogy lépjen be a pragai nemeshölgyek zárdájába. Az okmányai rendben vannak; a családja ellen nincs kifogás; és legmagasabb helyről megígérték a fölvetelt. Agnes egy pár napig vörösre sirt szemmel ült a szobájában, s azon tételődött: ne menj-e vissza az árvaház négy rideg fala közé? . . .

A főherczeg búcsúzni jött hozzá. Halvány, beesett arczán valami jószágos melancholia ült, s az ő szemhéjai is mintba rőtek lettek volna.

Halk, vontott hangon beszélt, és a leány helyett maga elé nézett.

— Tudom, bántottak értem, az én gyöngésemért! Eljöttém, mert neheztelesével menni messze útra nem akarok. . .

Agnes összeresztett. Szempillái alól fényes könnyek törtek elő, s elfogott, fátyolozott hangon mondta: —

Megint akarótról beszél Fenség. . . Erős akarata volt, mert összetörte vele az én életemet.

A nagy úr elgondolkodott. Nem volt soha sem érzékeny, és hírebelő ősmerte csak a szentimentalizmust: de ebben a pillanatban úgy érezte, hogy nem akarhat szebbet, üdvösségebb dolgot a világon, mint ezt a pompas, erős leányt magához ölelni, és lecsokolni könnyűit a sötét, hosszú szempillákról. Ez a remegő, izgatott és síró leány olyan hatást tett rá, hogy még egyszer ajkához emelte a remegő, vékony kezét, s olyan erős, biztos hangon — a mely nem túrt *Non tondist* és semmifelegátat — mondta: —

Ha el tudtam törni, fogom tudni újra építeni! . . .

És míg Reginald főherczeg ellökve magát az udvari méltóságok nyúgét és aranygyapjú terhet, a család akarata ellenere kegyvesztetten ott állt a kis osztrák falu tempiómának primitív oltára előtt, meghatott, de szilárd hangon mondta ki az öreg lelkes kérdésere az „Igent”: Hosdathi Agnes egyszeru, nyakig begombolt szürke ruhájában ismét oda képzeltte magát a hunyadi havasok aljára: és gondolatban felidezte a reg porló Hosdathi-hősöket, hogy lassák az utolsó sarját, a mely még törzsebe oltva indul egy új, talán még pompásabb virágzásnak. . . Skart.

egy-egy községekre nézve az ujonczállítás napját megállapítják s az egyes községekre nézve ekként megállapított ujonczállítási napot a névlajstrom illető rovata alatt bejegyezve, az egyes községek névlajstromait a részükre kitűzött ujonczállítási napok szerint rendezve egy füzetbe összefűzük, azután pedig a folyó évi főszorvasz végrehajtása iránt kibocsátandó rendelettel majdan kiadandó ujonczosai hirdetménybe a 3. pont megfelelő módosításával az e célra szant üres helyre pontosan bejegyzik azon sorrendet és azon napokat, a melyben, illetőleg a melyeken az egyes községek hadkötelesei a sorozó-bizottság elé fognak vezetetni stb. Végül, hogy meggyőződést szerezhessek az iránt, vajjon az elővezetésnek ezen módja tényleg előnyöknek bizonyult-e és ennek alapján a jövő évtől fogva az ország egész területére nézve elrendelhető-e? — utasítandók a sorozó bizottságok polgári elnökei, hogy e részbeli tapasztalataikat és észrevételeiket a polgári jelentés 10. pontja alatt kimerítően felsorolni kötelességüknek ismerjék" stb. „Csak rendelkező részében közlöm önnel a miniszteri intézkényt, mert jól esik lellemnek, ha szeretett alispánom indítványáról életemben legalább egyszer megemlékezhetem. Sok szerencsét kívánva vállalatához, engedje meg, hogy becses lapját hébe-hóba, egygyel-mással felkereshessem. Hej be! sok mondanivalóm volna! — helyesebben lesz! Isten önnel! Budapest, 1895 február 8-án. Tisztelettel V. Lajos.”

kifizetéséről meggyőződnek. — nem akar okulni, s nem akarja elősmerni a kereskedelmi miniszternek 1890 évi 30859 szám alatt kiadott körrendelet, és a közoktatásügyi miniszternek 1876 évi 20311 szám alatt kiadott utasítás 2 és 3 §-ában, végül az 1868 évi XXXVIII t. cz. 4 §-ában gyökerező azon jogát az előjáróságnak, hogy a mulasztások érdemében ugy a komoly figyelmeztetés, mint a fokozatos büntetés alkalmazása az előjáróság hatáskörébe tartozik s az 1884 évi XVII t. cz. 157 §-a csak abban az esetben alkalmazható, ha a fokozatos büntetések eredményre nem vezetnek és akkor is nem az ipartestület, hanem az I. sz. foku kihágási hatóság által. Nagy hiba, hogy nincs ember az ipartestületben, aki a törvény helyes ismeretével bírna. Ez szűli aztán az ipartestület fennebb jelzett magatartását, a miből folyólag az ipartanodai bizottság kötelességének ismeri az ipartestületet feljelenteni, mert az ipartestület nincs jogosítva a város, mint iskola fentartó, határozatait felülbírálni, annál kevesebbé megváltoztatni, de igen is tartozik azt respektálni, a mint respektálta annak idejében a járási főszolgabíró, mint I. foku iparhatóság, és respektálta a mult év őszeig maga az ipartestület is, s azzal egyáltalában nem védekezhetik az ipartestület intézősége, hogy a város határozatáról tudomással nem bírt, mert maga az ipartestület t. elnöke volt az, aki a tandjak felemelése iránt keletkezett városi határozatot megfellebbezte. Sajnálatos, hogy az ipartestület intézősége kihatási jogkörét nem tudja, kötelességeivel nem gondol: és még sajnálatosabb daczára annak, hogy magatartásával az ügyet

felzavarta, nem tudja, hogy S.-a-Ujhely város mint iskola fentartó nem szokott törvény ellenes jövedelmeket beszédni, a szegődtetési és szabadtási díjakat maga az ipartestület szedi, de nem esodálkozom rajta, mert el nem olvasta a közoktatásügyi miniszternek 1894 évi február 19 én 2357 szám alatt kelt körrendeletét, mely igen is határozottan kimondja, hogy a tanoncziskolák fentartói tandj szedésére jogosultak. Kérem az ipartestületet, hagyja abba a személyeskedést, tanulmányozza a törvényt és miniszteri rendeteket s azon igyekezzék, hogy karöltve a tanodai bizottsággal a tanoncziskola fejlesztessek, erősbittessek, hogy képzett s városunkra és hazánkra jótékony, öröteljes iparosok neveltessek. Végül engedje meg a beküldő, hogy válaszmóddal saját szavait használgatja, mert megvallom, nem vagyok a tollnak firtatója.

S.-a-Ujhely, 1895 év február hó 8-án.

Jelenek Ádám,

a s.-a-ujhelyi iparos tanoncziskola bizottság elnöke.

Szerkesztői üzenetek.

V. Lajos urnak Budapest. Sorzival meglepett, őszinte köszönet! A közérdeku miniszteri intézmény — ha töredékben is — hecses előtem. de hasznosabb a közönségre annyival inkább, mert azt a vármegye hivatalos lapja eddig nem közölte. Kérem szives támogatását jövőre is. A kísérő levélben foglalt magán természetű ügyben irtam az elnöknek, kedvező eredmény: azonban alig várhatok, mert ő nagyon hideg. Azt hiszem jobb lesz Kolosváron kopogtatni

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

* Felhívások. A varannói kir. járásbíróság Szedliszken elhalt Szabol Andrasné ismeretlen tartozkodású örökösét: Szabol Mihályt, további Mátyás-óváron elhalt Dürkos János ismeretlen tartozkodású örökösét: Dürkos János és Dürkos Józsefet, végül Alao Körtvelyesen elhalt Bidlen Andras ismeretlen tartozkodású örökösét: Bidlen Janost felhívja, hogy örökösökül egy év leforgása alatt jelentkezzenek.

* Tagosítás. Petrahó községi volt jobbágyok többségének az ottani határban fekvő szántó-és rétföldek tagosítása iránt beadott kérvénye követeztében. a kir. törvényszék. a kérdéses ingatlanoknak a volt urberések közötti egyeni összesítést, illetve tagosítást ítéletileg elrendelte, kimondván, hogy az ezen ügyben szükséglenő további lépések megtételére. csak az ítélet jogerőre emelkedése után fog egy bírói tag kiküldetni.

* Csöd megszüntetése. Köhn József varannói volt lakos ellen. a kir. törvényszék által a megnyitott csöd. a csödvagyon felosztása folytán, megszüntettetett.

* Tűzvesz okozás vétsége. Smajda János b.-zsadányi lakos mult év márczius 21-én Bodrog-Zsadányban levő házuk udvarán felhalmozott szalma közelében egy szivarvégre ragyújtani akarván, két szál gyufát meggyújtott s azok végét majd a szivarvéget földre dobta s eltávozott. Minthogy pedig ezután az udvaron volt szalma és szena mindjárt meggyült s elégett a nélkül, hogy a tűz az épületbe belekapott volna, tekintettel arra, hogy a tűz kizárólag vadlott gondatlanságának volt az eredménye, a törvényszék Sinajda Janost, tűzvesz okozás vétsége miatt vád alá helyezte.

HIRDETÉSEK.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém S.-a-Ujhely város és vidéke mélyen tisztelt közönségének becses tudomására hozni, hogy f. évi február hó 2-án, S.-a-Ujhelyben. a Papsoron, a római kath. clemi iskola új épületében

fűszer-, vegyesáru- és férfi-divat kereskedést

nyitottam, a hol szolid és pontos kiszolgálat mellett mindennemű fűszer, rövid-és férfi-divat aru dús választékban kapható.

Bolti készleteim jó minősége és az olcsó arak, remélem, teljesen ki fogják elégíteni m. t. vevőimet.

Magamat a m. t. közönség jó indulatába és üzletemet meleg pártfogásába ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

Filicskó J. Antal.

A közönség köréből.

A s.-a-ujhelyi iparos tanoncz iskola ügyében a „Közérdek“ február 2-án megjelent számában Beküldetett alatt közöztett ujdonságra válaszmó a következő: Egy idő óta nagy harcot indított a s.-a-ujhelyi ipartestület az ipariskola és az ipartanodai bizottság ellen, s nehezen hihető, hogy e harcznak motívumai nem személyes indokokra vezethetők-e vissza. Mindez bizonyosan nem az ipariskola érdekében történik, a melynek buzgó védője és fejlesztője az ipariskolai bizottság, s nem ellentétes, hanem az ipartestülettel együttes működést óhajtana. De az ipartestület daczára annak, hogy a mult év szeptember 23-tól az iskolai mulasztók ellen semmit sem tett, s daczára annak, hogy az iskolai alap megkárosításával szegődtet és szabadit anélkül, hogy az iskolai tandj

Sternberg Ármán és testvére
ca. és kir. szab. hangszer-
B.-pest, VII. k., Kerepesi-út 36.

Saját gyártmányu, mindennemű hang-
szerök és azok kellekai és alkatrészei.
Mindennemű hangszerek és zenélő-
művek javítása és hangolása szak-
szerű pontossággal teljesítettik.

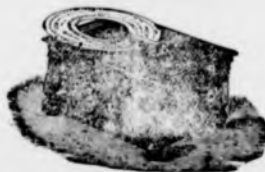
12 írt, a kótalpok darabja 30 kr. Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel teljesítenek. —
A „Columbus“ czimbalom-verője megszünteti az eddigi pamutozást és csernázást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki rábuz-
hatja és mindenkor le is húzhatja. Sohasem pusztul el. Ára a verőpálczákkal az utóbbiak minősége szerint 1.50, 2.—, 2.50, 3.— és 3.50. Külön a »Columbus« verője párja 1 írt.
Képes árjegyzék: a) harmónikáról; b) mechanikai zenélő-művekről és zenélő dísztrágyakról; c) minden egyéb hang-
szerekről, hangszerkellékről és húrokról külön kiadásokban ingyen és bérmeutve küldetük.

Legújabb! Legújabb!

INTONA

Elpusztíthatlan acélhangokkal.

változtatható érez-játéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmány hangszereit minden előzetes tanulmány és zenésmeret nélkül, száz meg száz készítés szerinti rendszerrel lehet játszani. Ára